

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Neuvolatyö seitsemässä minuutissa

Infovideon kääntäminen suomalaiselle viittomakielelle

Paula Raukko

Viittomakielentulkin koulutus
(240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
4/2019

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Viittomakielen tulkin koulutusohjelma

Tekijät: Paula Raukko

Opinnäytetyön nimi: Neuvolatyö seitsemässä minuutissa

Sivumäärä: 21 ja 8 liitesivua

Työn ohjaajat: Hanna Putkonen-Kankaanpää ja Tuomas Korkalainen

Työn tilaaja: Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala /Tuomas Korkalainen

Opinnäytetyö on toiminnallinen käännöstyö. Työssä on käännetty video ”neuvolatyö seitsemässä minuutissa”, joka löytyy Helsingin kaupungin www -sivuilta. Videossa kerrotaan suomalaisesta neuvolatyöstä, sen kestosta ja siihen kuuluvista palveluista. Videoon löytyi käännöksiä jo neljällä eri kielellä, jotka ovat suomen lisäksi ruotsi, englantia ja japani.

Opinnäytetyön kulmakivi on kielellinen saavutettavuus, jota käännöstyöllä haetaan. Tarkoitus on tarjota viittomakielisille sama informaatio neuvolatyöstä suomalaiselle viittomakielelle käännettynä.

Aineistona toimi suomenkielellä puhuttu video, jonka ensin litteroin. Litteroinnin jälkeen aloitin kääntämisen kymmenessä eri osassa. Sain käännöksistä palautetta natiivilta viittomakieliseltä henkilöltä, jonka mukaan korjasin käännösratkaisujani. Hän toimi myös käännöksen lopullisena viittojana valmiissa produktissa.

Kirjallisessa osuudessa olen keskittynyt pääpainoisesti käännöksen teoriaan, mutta esittelen myöskin tilaajan, sivutaan saavutettavuutta, sekä suomalaista neuvolatyötä.

Tutkimuskysymyksinä produktin aikana toimivat:

1. Mitkä tekijät vaikuttavat valmiin käännöksen luotettavuuteen?
2. Millaisia ongelmia tällaisessa käännösprosessissa mahdollisesti esiintyy ja kuinka ne on mahdollista ratkaista?

Asiasanat: viittomakieli, neuvola, kääntäminen, saavutettavuus

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Sign Language Interpreting, Bachelor's Degree

Author: Paula Raukko
Title: Maternity and child health work in seven minutes
Number of Pages: 21 and 8 attachment pages
Supervisors: Hanna Putkonen-Kankaanpää ja Tuomas Korkalainen
Subscriber: City of Helsinki Social Services and Health Care Division

This thesis is a functional translation work. The video that is translated is called "Maternity and child health work in seven minutes" and it was from the website of City of Helsinki. The video is about the Finnish maternity and child health work, its duration and the services it provides. The video has already been translated into four different languages which are Finnish, Swedish, English and Japanese.

The cornerstone of the thesis is the linguistic accessibility that the translation work is aiming up to. The aim is to provide sign language users the same information in their own native language.

The translated material is a video that is originally spoken in Finnish. I made a transcription about it. After transcription, I started translating it in ten different parts. I received translation feedback from a native speaker who corrected my translation solutions. She also acted as the final reference for the translation in the finished production.

The written part I have concentrated mostly in translation theory, but also introduce subscriber, accessibility point of view, as well as the Finnish maternity and child health work. Research questions during the production period have been:

1. What factors are affecting the reliability of the finished translation?
 2. What kind of problems can appear in this kind of translation process and how can they be solved?
-

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	6
2 TILAAJA	7
2.1 Helsingin kaupungin -sivusto	7
2.2 Perheentuki-sivusto	7
3 TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	8
3.1 Saavutettavuus	8
3.2 Tutkimuskysymykset	10
3.3 Opinnäytetyöprosessin aloittaminen	10
4 NEUVOLATYÖ	10
4.1 Neuvolatyö Suomessa	10
4.2 Neuvolalaki	11
5 KÄÄNNÖSTYÖ	11
5.1 Mitä on käännoistyö?	11
5.2 Käännoistyön teoriaa	13
5.3 Skoposteoria	15
5.4 Etiikka käännoistyössä	16
5.6 Käännoistyön eteneminen	16
5.7 Audiovisuaalinen kääntäminen	19
6 OPINNÄYTETYÖN PRODUKTI	20
7 POHDINTA	20
LÄHTEET	22

LIITTEET: 24

1 JOHDANTO

”Neuvolatyö seitsemässä minuutissa” on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tähtäimessä on yhdenvertaisuus ja kielellinen saavutettavuus. Tarkoituksena on tarjota sama informaatio myös kuuroille ja kuulevillekin neuvolapalveluiden käyttäjille. Informaatio löytyy suomeksi puhutusta alkuperäisestä videosta. Idean neuvolatyöstä kertovan videon käännökseen sain selatessani Helsingin kaupungin sivuja. Sivustolta löytyi tiivis ja hyvä tietopaketti suomalaisesta neuvolatyöstä. Video (LIITE3) löytyi suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja japaniksi. Olin yhteydessä Helsingin kaupungin verkkosivuista vastaavaan henkilöön, joka yhdisti yhteydenottoni edelleen Tuomas Korkalaiselle, joka työskentelee Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan kehittämissuunnittelijana, hän toimi ohjaajana opinnäytetyössäni. Hän kiinnostui viittomakielisestä käännöksestä ja aloitin käännöstyön tekemisen.

Käännöstyö on askel kohti kielellistä saavutettavuutta, johon opinnäytetyö viittomakielen kohdalla pyrkii.

Opinnäytetyön kirjallisessa osassa esittelen lyhyesti tilaajan, kerron saavutettavuudesta, käännöksen teoriasta ja neuvolatyöstä Suomessa. Lopuksi pohdin koko prosessia ja tietoperustaa, jota olen siihen käyttänyt.

2 TILAAJA

2.1 Helsingin kaupungin -sivusto

Helsingin kaupunki on valtava organisaatio ja sen palvelut on löydettävissä www.hel.fi -sivustolta internetistä. Kaupungin palvelut löytyvät kahdesta paikasta: [päänavigaatiosta](#), sekä palvelujen [hakusivulta](#). Sivustolta löytyy myös usein kysytyjä kysymyksiä ja vastaukset niihin.

Helsingin kaupungin sivuilla on pyritty erityisesti huomioimaan niiden esteettömyys, joka tarkoittaa, että sivut sopivat tietokoneen lisäksi älypuhelimien ja tabletin näyttöön ja ovat käytettävissä myös pistekirjoitusohjelmalla sekä puhesyntetisaattoriohjelmilla. Tekstin kokoa voi muuttaa tai sitä voi kuunnella sivun yläosasta löytyvän painikkeen avulla. (Helsingin kaupunki, tietoa hel.fi-sivustosta, 2019.)

2.2 Perheentuki-sivusto

Perheentuki-hanke on käynnistetty virallisesti vuonna 2013. Käynnistys on tapahtunut osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa, jonka tarkoituksena oli monihallintokuntaisen sähköisen palvelun kehittäminen. (Korkalainen 2017, 13–14.) Perheentuki-sivusto on löytänyt hyvin paikkansa muiden kohderyhmien joukosta Helsingin kaupungin sivuilta (Korkalainen 2017, 68.) Perheentuki-sivuston ylläpitäjänä ja kehittäjänä toimii Tuomas Korkalainen. Sivustolta löytyy kaikki helsinkiläisten lapsiperheiden palvelut, riippumatta hallintokunnasta (Korkalainen 2017, 8).

Perheentuki-sivuston ensimmäinen nimi oli Perhevalmennus-sivusto. Se sai uuden muotonsa vasta, kun sinne lisättiin materiaalia laajemmin muistakin asioista kuin neuvolan perhevalmennuksista. Nyt sivuilta löytyy tietoa raskaudesta ja sen etenemisestä, lapsista aina 0-vuotiaista nuoriin asti, sekä vanhemmuudesta ja parisuhteesta. Tämän jälkeen sivustoa alettiin voimakkaasti markkinoida muun muassa sosiaalisessa

mediassa ja neuvolakäyntien yhteydessä (Korkalainen 2017, 17). Tänä päivänä neuvolassa kerrotaan Perheentuki-sivuista useilla käynneillä odottavalle äidille sekä kumppanille ja neuvolakortin suojakansissakin on perheentuen kuvitus ja logo.

Perheentuki-sivustolta löytyy tietoa raskausajasta ja synnytyksestä, 0–1 vuotiaista, 1–6-vuotiaista, koululaisista, nuorista, sekä vanhemmuudesta ja parisuhteesta. Aiheista löytyy tietoa laajasti ja se on jäsenneilty sivuille selkeästi ja helppokäyttöiseksi. Sivustolla on linkkejä myös muille nettisivuille, jotka liittyvät aiheeseen sekä erilaisia puhelinnumeroita. (Perheentuki, 2019.)

Perheentuki-sivusto on luettavissa suomenkielisenä ja sen lisäksi myös englanniksi ja ruotsiksi. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tuottaa sinne myös viittomakielistä sisältöä, jota toivottavasti jatkossa saataisiin lisää, jotta saavutettavuus toteutuisi entistä paremmin.

3 TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

3.1 Saavutettavuus

Saavutettavuus tarkoittaa, että tieto on sellaisessa muodossa, että siihen on mahdollista päästä käsiksi (Celia, Saavutettavuus 2019). Saavutettavuus liittyy vahvasti digitaalisiin palveluihin, kun taas esteettömyydellä tarkoitetaan fyysistä maailmaa. Saavutettavuusdirektiivissä saavutettavuudella pyritään siihen, että kaikilla olisi samanlaiset mahdollisuudet käyttää verkkosivuja ja mobiilisovelluksia ja ymmärtää niiden sisältö ja sanoma. Käyttö tulisi siis turvata erilaisilla päätelaitteilla, jotta saavutettavuus toteutuu. Direktiivi, eli toimintaperiaate, koskee julkista hallintoa ja julkisia tehtäviä hoitavia organisaatioita. (Valtiovarainministeriö, 2019.)

Verkkopalveluissa saavutettavuusdirektiivin mukaan jokaisella tulisi olla samanlaiset mahdollisuudet käyttää digitaalisia palveluja. Saavutettavuutta tulisi edistää jatkuvasti ja sitä varten tarvitaan lisääntyntä ymmärrystä, asennemuutosta ja koulututtamista. Saavutettavuus tulisi huomioida kielen lisäksi teknisessä toteutuksessa sekä sisällöntuotannossa. Sivut tulisi rakentaa niin, että niissä toimivat ruudunlukuohjelmat, välkkyviä sivustoja ei tulisi olla lainkaan migreeniherkkyyden takia, eikä verkossa yleisesti juuri törmää viittomakielellä tuotettuun materiaaliin muutamaa sivustoa lukuun ottamatta. Saavutettavat verkkomateriaalit hyödyttävät kaikkia, jotka materiaalia käyttävät. (Kokkonen, saavutettavat palvelut ja verkko-ohjaus, 2018.)

Osallistumisen ja saavutettavuuden esteitä voidaan madaltaa yhteiskunnallisilla ratkaisulla. Saavutettavuus on tärkeä tekijä terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. (Tanskanen & Suominen-Romberg 2009, 59.)

Saavutettavuus on tilanne- ja yksilökohtaista, koska verkkopalveluita käyttävät erilaiset henkilöt. On siis tärkeää kiinnittää huomioita erilaisiin tarpeisiin, haasteisiin ja rajoitteisiin. Saavutettavuuteen voi vaikuttaa myös auringon tai lampun kirkkaus tai mobiililaitteen akun kesto. Kokonaisvaltaisessa saavutettavuudessa on huomioitu erilaisten käyttäjien tarpeet ja kuinka ne toteutuvat. (Celia, Saavutettavuus, 2019.)

Tämän työn tuotos tuo verkkoon lisää viittomakielelle käännettyä materiaalia ja mahdollistaa saavutettavuuden myös viittomakielisille.

Tämä opinnäytetyö tähtää kielelliseen saavutettavuuteen, joka tavoitetaan tämän videon kohdalla käännöksen myötä. Kielenä on suomalainen viittomakieli, joka saavutetaan visuaalisesti näköaistin avulla.

3.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymyksiksi nousivat seuraavat kysymykset:

1. Mitkä tekijät vaikuttavat valmiin käännöksen luotettavuuteen?
2. Millaisia ongelmia käännösprosessissa esiintyy ja kuinka ne on mahdollista ratkaista?

3.3 Opinnäytetyöprosessin aloittaminen

Neuvolatyö, siellä tulkkaaminen ja siihen liittyvä käsitteistö alkoi kiinnostaa, kun aihe tuli tutuksi oman elämänmuutoksen myötä. Mietinkin aikani, että kuinka tämän aiheen voisin yhdistää opinnäytetyöhöni. Toiveissani oli tehdä myös jotain konkreettista ja selaillessani internettiä löysin Helsingin kaupungin sivuilta videot: Neuvolatyö seitsemässä minuutissa. Videosta löytyvät käännökset jo suomen kielen lisäksi ruotsin kielellä, englanniksi ja japaniksi. Materiaali oli mielenkiintoinen ja otin yhteyttä Helsingin kaupunkiin kysyäkseni, löytyisikö sieltä tilaaja. Tilaaja löytyi ja valmis käännös on tarkoitus saada myöhemmin sen valmistuttua perheen tuen sivuille. Käännökselle tuli löytää äidinkielineen viittoja. Viittojana ja tarkastajana käännökselle toimi Maarit Widberg-Palo, joka on ammatiltaan koulutus suunnittelija, koulutukseltaan kasvatus-tieteen maisteri. Viittojan löytyttyä tein videosta käännökset kymmenessä osassa, joista sain palautetta ja korjasin niitä sen mukaisesti. Käännös kuvattiin Media Palon studiolla.

4 NEUVOLATYÖ

4.1 Neuvolatyö Suomessa

Suomalaista neuvolatyötä ohjaa ja valvoo sosiaali- ja terveysministeriö. Suomessa neuvolapalvelut kuuluvat raskaana oleville naisille, lasta odottaville perheille, sekä alle

kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen. Neuvolatoiminnasta on säädetty terveydenhuoltolaissa. Neuvolan toimintaan Suomessa kuuluu äidin ja koko perheen terveyden seurannan lisäksi sikiön kasvun ja kehityksen seuranta. Neuvolatoimintaan kuuluu myös lapsen terveyden, kasvun, kehityksen ja suun terveydentilan seuranta ennen kouluikää. Neuvolassa tuetaan myös koko perheen hyvinvointia, sekä lapsen mahdollisuutta terveeseen kasvuympäristöön. Neuvolapalveluiden järjestäminen kuuluu kunnille. Neuvolatoiminnalle laaditaan kunnittain toimintaohjelma, yhdessä sosiaalitoimen kanssa. Toimintaohjelmaa tulee noudattaa. Varhaiskasvatuksen, lastensuojelun, muun sosiaalitoimen, sekä erikoissairaanhoidon ammattilaiset tekevät yhteistyötä neuvolan kanssa. (Sosiaali- ja terveysministeriö, Neuvolat, 2019.)

Neuvolatyöllä Suomessa on pitkät perinteet ja sen palvelujen piirissä ovat lähes kaikki suomalaiset perheet. Vaikka neuvolatyön ohjelmaan on kirjattu koko perheen hyvinvointi, on neuvolatyö pitkälti äiti–lapsi keskeistä. (Viljamaa 2003, 35.)

4.2 Neuvolalaki

Suomen laissa on asetus neuvolatoiminnasta, lasten ja nuorten ehkäisevästä suun ja terveydenhuollosta sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta. Asetuksen tarkoituksena on huolehtia, että odottava äiti ja koko perhe saa terveys neuvontaa ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia kunnallisessa terveydenhuollossa. Tällä asetuksella tavoitellaan terveyden edistämistä, sekä yritetään ehkäistä syrjäytymistä ja tehostaa varhaisen tuen saamista. Mielen terveyden edistäminen kuuluu aina myöskin terveyden edistämiseen. Asetuksessa on säädetty määräaikaisten terveystarkastukset, joihin sisältyvät myöskin laajat terveystarkastukset. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, äitiys- ja lastenneuvolaa koskeva lainsäädäntö, 2019.)

5 KÄÄNNÖSTYÖ

5.1 Mitä on käännoöstyö?

Siihen, millainen on hyvä käännoös, ei löydy täysin yksiselitteistä vastausta. Luultavasti monella meistä on kuitenkin olemassa jonkinlainen käsitys siitä millainen sen tulisi

olla. Näemme päivässä useita kielestä toiseen käännettyjä tekstejä: tv-mainoksia ja ohjelmia, ruokien tuoteselosteita, kirjoja, artikkeleita ja niin edelleen. Kirjassa *Käännetyt maailmat* verrataan kääntämistyötä näyttelijän työhön, jossa näyttelijälle annetaan rooli, jonka mukaan hänen tulee esiintyä. Hän sukeltaa näytelmän mukana uuteen maailmaan, mutta ei tee sitä yksin, vaan apuna on muita teatterialan ammattilaisia. Kääntäjän työyhteisöön puolestaan kuuluu muitakin ihmisiä, eikä hänen tarvitse työskennellä täysin yksin. Työtovereita voivat olla esimerkiksi kustannusyhtiö, tuotantoyhtiö tai televisiokanava. Kääntäminen ei ole pelkästään yksittäisten sanojen tai virkkeiden kääntämistä vaan tärkeää on nähdä kokonaisuus. (Aaltonen, Siponkoski & Abdallah 2015, 7–9.)

Kääntämistä ei voi sanoa vain tavanomaiseksi kielenkäytöksi, vaan se vaatii erityisvalmiuksia ja tekniikoita, jotka eivät tule kielitaidon mukana. Kääntäminen vaatii kulttuurien ja erilaisten elämäntilanteiden syvempää tuntemusta, sekä kääntäjän kykyä kehittää, analysoida ja arvioida omaa työtään. Keskeinen vaatimus kääntämisessä on lingvistinen ekvivalenssi, eli kielellinen vastaavuus. (Tommola 2004, 9.)

Kääntäjän tärkein tehtävä on siirtää lähtötekstin ilmaiset merkitykset kielestä ja kulttuurista toiseen (Tommola 2006, 10). Näin vastaanottaja saa kaikki merkitykset paremmin, kun ne ovat kohdekulttuurille kohdistetussa muodossa.

Opinnäytetyöni tekstissä, suorassa informaatiotekstissä, joka on faktapohjainen eikä tulkinnan varainen, on tärkeää pohtia, onko rekisterimuutosta tapahtunut. Rekisterillä tarkoitetaan esimerkiksi tyyliinmuutosta käännettäessä. Jos käänne muuttuu tyyliinmuutosta esimerkiksi kaunokirjalliseksi tai runolliseksi ja siitä katoaa informatiivinen luonne, niin voidaan sanoa, että rekisterimuutos on tapahtunut. Käännetyn tiedon pitää olla sama kuin alkuperäisessä materiaalissa on, jotta käänne on onnistunut. Informatiivisuuden tulisi siirtyä siis käännettäessä myös kohdekieleen, joka tässä työssä olisi suomalainen viittomakieli.

Myös käännöksen luotettavuutta on aiheellista pohtia tekstin luonteen takia. On tärkeää, että lopputulos on uskottava ja luotettava, kun kyse on tiedon välittämisestä. Vastanottajalle täytyy tulla tunne, että tieto, jota tarjotaan, on faktaa.

Kaikissa prosesseissa voi esiintyä ongelmia ja se on hyvä tiedostaa ja asiaa on hyvä pohtia etukäteen, jotta suurilta ongelmilta vältytään prosessin edetessä. Esimerkiksi käännösvirheiden kanssa tulee olla tarkka ja käännös tuleekin tarkastaa huolellisesti ennen sen julkaisua. Prosessin edetessä voi ilmetä myös kieleen liittyviä ongelmia, kuten esimerkiksi kohdekuulttuurin riittävä tunteminen.

5.2 Käännöstyön teoriaa

On tärkeää, että käännöstä tehtäessä tiedetään ja tiedostetaan, millaisia käännösteorioita on olemassa ja kuinka niitä on mahdollista hyödyntää omassa työssään. Käännösstrategian valinta ajaa kääntäjää pohtimaan käännöksen tavoitetta ja tarkoitusta, joka selkeyttää edessä olevaa työtehtävää. Kun perusasiat täytyy miettiä jo työn alussa, lopputuloksesta tulee varmemmin ristiriidaton. Vieraskieliselle voi olla haastavaa löytää hyvät käännösratkaisut ja tämän vuoksi ei lopputulos välttämättä aina ole kaikilta osin lähtötekstiä vastaava. Joskus käännökseen saattaa jäädä myös tyyli- tai merkitysvirheitä. Tulkkien koulutukseen kuuluu myös käännösteorioiden opettelu ja kääntäminen, mutta opintojen aikana sitä on tarjolla aika vähän. Tämä johtaa siihen, että kääntämisestä kiinnostuneen tulee hankkia suurin osa opista itsenäisesti, oman kiinnostuksen pohjalta. (Hytönen & Rissanen 2006, 108–110.)

On myös pohdittu, tulisiko viittomakielisillä käännöksillä olla oma teoria vai voiko siihen soveltaa puhuttujen kielten käännösteorioita (mt., 66).

Ikiaikainen problematiikka käännöstieteessä liittyy seuraavaan pohdintaan:

”uskollisuus alkutekstiä kohtaan” – ”uskollisuus käännöksen lukijaa kohtaan”

Vasta viime vuosina uskollisuus käännöksen vastaanottajaa kohtaan on alettu nähdä jopa tärkeämpänä kuin uskollisuus lähtötekstiä kohtaan. (mt., 66)

Adekvaattisuus tarkoittaa, että käännetty teksti toimii hyvin kohdekuulttuurissa vastaanottajakunnalle. Ekvivalenssi taas tarkoittaa lähtötekstin ja kohdetekstin välistä vastaavuutta. Käännöstieteen historiassa ekvivalenssi on nostettu tärkeimmäksi tekijäksi, jolla käännöksen laatua määritellään. Sitä on pidetty lopullisena tavoitteena valmiille työlle. On tärkeää kuitenkin pohtia, mille asioille käännöksen tulisi olla uskollinen. (mt., 67.)

Perustavoitteena kääntämisessä voi nähdä siis adekvaattisuuden tai ekvivalenssin tavoittelun.

Adekvaattisuus, joka tähtää käännöksen kulttuuriseen välittämiseen, asettaa painopisteen käännökseen eikä lähtötekstiin (mt., 69).

Adekvaattisuudessa nähdään siis, että lopputulos ja sen kulttuurillinen vastaavuus, on lähdetekstiä tärkeämpi.

Joskus lähtötekstin ominaisuuksia saattaa siirtyä käännökseen, vaikka kääntäjä ei toivoisi näin tapahtuvan (Immonen, Pakkala-Weckström & Vehmas-Lehto 2011, 7–8). Tässä käännöksessä se saattaisi näkyä esimerkiksi suomen kielen interferenssinä. Interferenssi voisi näkyä esimerkiksi sanajärjestyksessä tai siinä, että käännös on hyvin suomen kielen mukainen sanajärjestykseltään. Interferenssi voi näkyä myös viittomakielisen kuvailun puuttumisena. Jos on liikaa kiinni lähtökielellä, eli suomen kielessä, valmis käännös ei välttämättä palvele kohdekielistä väestöä.

Ennen kääntämistä kääntäjä kuuluu lähdetekstin vastaanottajakuntaan (Reiss & Vermeer 1986, 69). Käännöksen edetessä ja siihen tutustussa rooli muuttuu. Kääntämiinseen tarvitaan aina käännettävän asian syvempää ymmärtämistä, että käännöksestä saadaan mahdollisimman oikeellinen.

5.3 Skoposteoria

Skoposteoria on yksi käytetyimmistä käännösteorioista, sillä sen keskiössä on funktio, eli tarkoitus (Tieteen termipankki, Skoposteoria 2019).

Sana skopos tulee kreikan kielestä ja merkitsee tarkoitusta. Teoria pohjautuu tarkoituksen asettamiseen tärkeimmäksi kriteeriksi käännöstä tehdessä. Skoposteoriassa pidetään tärkeänä lähtötekstin tarkoitusta ja skopoksen toteutumista. Käännös on skoposteorian mukaan onnistunut, jos se täyttää skopoksensa. (Hytönen & Rissanen 2006, 71–72.)

Skoposteoriassa ajatellaan, että kääntäminen on tavoitteiden joukko. Tavoitteiden hierarkkisessa järjestyksessä tärkeimmäksi nousee skopoksen, eli tavoitteen, määrittäminen, mikä ohjaa käännöksen tekemistä. (Tieteen termipankki, Skoposteoria 2019.)

Skoposteoria on erittäin hyvä käännösteoreettinen pohja yleisluontoisuutensa, realiteettisuutensa ja joustavuutensa vuoksi. Skoposteoriaa voidaan soveltaa mihin tahansa tekstiin tai tilanteeseen. Yleensä teoriaa on käytetty asiatekstin kääntämiseen, mutta sitä voidaan käyttää. (Helin & Yli-Jokipii 2008, 20–21.)

Valitsin skoposteorian tähän työhön, koska olin määrittänyt selkeän tavoitteen, eli skopoksen. Tavoitteena oli informatiivinen käännös, jossa on alkuperäinen informaatio suunnattuna kohdekielelle, eli suomalaiselle viittomakielelle. Käännökseni tähtää myös adekvaattisuuteen, eli siihen, että teksti toimii kohdekieliselle yhteisölle ja palvelee sitä parhaalla mahdollisella tavalla.

5.4 Etiikka käännoistyössä

Etiikka on moraalialia ja hyvää elämää tutkiva filosofian osa-alue, jossa tutkitaan oikeaa, väärää, hyvää ja paha (Tieteen termipankki, etiikka 2019).

Etiikkaan tutustuttaessa kulkee mukana usein myös moraalialia ja sen käsite. Joskus nämä saattavat mennä sekaisin. Termejä saatetaan käyttää myös synonyymeinä keskenään.

Jos koetaan tarpeelliseksi erottaa käsitteet toisistaan, niillä on kuitenkin tasoero:

Moraalialialia tarkoitetaan empiiristä ilmiötä, jota voi havainnoida, ja se on yhteisöjen ja jäsenten toiminnan piirre jokapäiväisessä elämässä. Etiikka, toiselta nimeltään moraalifilosofia, on tieteenala, joka tutkii moraalialialia. (Tuikkala 2015, 6.)

Kääntäjän eettisiä valintoja saattaa ohjata esimerkiksi se, kenelle tai mille kääntäjä on vastuussa ja mitä hän kääntää. Onko käännettävä materiaali hänen omaa arvomaailmaansa vastaan ja näkykö se lopputuloksessa? Kääntäjä on aina vastuussa omasta työstään ja siitä, että se on ammattimaisuudella ja huolella tehty. Kääntäjän velvollisuuksiin kuuluu myös ottaa asioista selvää, jotta käännös pysyy todenmukaisena. Kääntäjän vastuulla ei kuitenkaan ole alkutekstin oikeellisuus, sillä kysymyksessä on käännös, eikä faktojen tarkistus. (Tuikkala 2015, 27–28.)

5.6 Käännoistyön eteneminen

Käännoistyö täytyi aloittaa Neuvolatyö seitsemässä minuutissa -videon litteroinnilla (LIITE1), sillä videosta ei ollut saatavilla valmista tekstiä, eikä siinä ole tekstitystä. Litterointi tarkoittaa puhutun tekstin kääntämistä kirjoitettuun muotoon. Litteroinnin jälkeen alkoi käännöstyö, joka eteni kääntäen videota muutaman minuutin pätkä kerrallaan. Kun video oli jaettu pienempiin pätkiin, palautteen antaminen oli helpompaa.

Palautetta antoi Maarit Widberg-Palo, jonka kommenttien mukaan korjasin käännöksiäni. Maarit viittoi käännöksistä viimeisen version, jotta se saatiin Perheentuki-sivuille.

Viittomakieleen päin kääntäessä sain palautteen myötä uutta näkökulmaa kieleen. Ensimmäinen käännökseni esimerkiksi vauvan pituuden mittaamisesta oli hieman huvittava, koska vauvan pituus mitataan tietenkin vauvan ollessa selällään eikä seisaallaan. Viitoinikin siis aluksi pituuden mittaamisen väärään suuntaan. Tämä herätti ajattelemaan sitä, kuinka omista ratkaisuistani puuttui ajoittain visuaalisuus. Sain onneksi hyvää palautetta, joka auttoi korjaamaan virheitä käännöksistäni. Myös sanajärjestyksissä oli parantamisen varaa. Lauseeni olivat hieman liian suomen kielen mukaisia.

Prosessissa sain hyvää palautetta ja se herätti ajattelemaan viittomakieltä hieman visuaalisemmin. Suomen kieli kulkee vahvana käännöksissäni ja tuntui, että se näkyi käännösteni ensimmäisistä versioista. Hyvää palautetta sain kuitenkin viittomakielistä huuliosta ja muutamista viittoma ratkaisuista, joita olin käännöksessäni tehnyt, kuten esimerkiksi listapojun käytöstä.

Käytin ensimmäisissä käännöksissäni KUKA-viittomaa, joka on ilmeisesti tulkeille tyypillinen viittoma. Ehdotuksena tuli korvata KUKA-viittoma HE-viittomalla, joka mielestäni toimikin paremmin. Prosessi oli hyvä oppimiskokemus.

Videossa esiintyvät neuvolatyöhön liittyvät käsitteet tulevat suoraan puhutusta, Neuvolatyö seitsemässä minuutissa -videosta, joten niitä ei tarvinnut sen kummemmin etsiskellä tai pohtia, ainoastaan löytää käännösvastine viittomakielestä. Suomenkielinen nevolatermistö oli minulle ennalta tuttua, eikä siellä ollut sanoja, joita olisi tarvinnut tarkastaa tai joiden merkitystä olisi pitänyt käännöksen kannalta pohtia suomeksi.

Mitkä tekijät vaikuttavat valmiin käännöksen luotettavuuteen?

Ammattilaisen, eli auktorisoidun kääntäjän käännöksestä voidaan sanoa, että se nauttii niin sanottua julkista luottamusta. Lähtökohtainen oletus on, että käännöksessä ei ole mitään vikaa ja se on oikeellinen. (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, Lähdeasiakirja ja sen laillisesti pätevä käännös, 2019.)

Työni lopputuotteen käännös on luotettava. Sen on tarkastanut ja hyväksynyt akateemisesti koulutettu äidinkielen henkilö. Käännöksen luotettavuuteen vaikuttaa myös sen asiatyyli ja oikeakielisyys. Jos käännös on viitottu esimerkiksi epäselvästi niin ei se anna luotettavaa kuvaa. Myös kokonaisuuden tulee olla yhteneväinen.

Kirjoitusvirheet, jotka tässä tapauksessa olisivat tietenkin viittomavirheitä, kuten väärä orientaatio, viittomapaikka tai käsimuoto, tekevät käännöksestä epäluotettavan ja saavat kyseenalaistamaan käännöksen luotettavuutta. Jos käännöksessä esiintyy tyyli- tai muokkeavuuksia tai esimerkiksi rekisterimuutosta, niin voi tämäkin aiheuttaa epäluottamusta käännöstä kohtaan. Käännöstyön ammattilainen pysyttelee käännöksen oikeellisuudessa ja välttää liian pitkälle meneviä tulkintoja. (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, kääntäjän huomautukset, 2019.)

Tämän opinnäytetyön tuotteessa, eli valmiissa käännöksessä ei ole tulkittu omin päin mitään, vaan käännös kulkee lähestulkoon käsikädessä lähtötekstin kanssa. Tietenkin käännöksessä on käytetty joissain kohdissa hieman erilaista tapaa ilmaista jokin asia, koska se ei vain toimi aivan suoraan käännettynä, eikä palvelisi sellaisenaan vastaanottajaa. Sanajärjestystä on täytynyt muuttaa kohdekieliseksi ja viittomakielistä toistoa on lisätty joihinkin kohtiin, jotka sitä vaativat.

Millaisia ongelmia tällaisessa käännösprosessissa mahdollisesti esiintyy ja kuinka ne on mahdollista ratkaista?

Viittomakielisessä käännöksessä yksi haasteista on se, ettei mitään kiveen hakattuja kielioppisääntöjä ole laadittu, eikä niitä voi siis orjallisesti noudattaa. Ei voi sanoa, että lopputulos on makuasia, sillä jonkinlaiset raamit ja suositukset kuitenkin kielelle löytyy.

Suomalaisella viittomakielellä on yleiskielen muoto, jonka perusominaisuuksia ovat selkeän lauserakenteen lisäksi huolellinen artikulaatio ja murteellisten ja arkityylisten viittomien välttäminen. Yleiskieli ei ole kuitenkaan niin säädeltyä, kuin puhutuissa kielissä.

Viittomakielessä esiintyy myös sukupolvittaisia eroja, jotka johtuvat mm. yhteiskunnan asenteista ja rakenteista. On havaittavissa, että vanhempi väestö yleisesti viittoo enemmän suomen kielen mukaan, kun taas nuoremman väestön sanajärjestys on enemmän viittomakielinen. (Kotimaisten kielten keskus, Suomen viittomakielet, 2019.)

Käännöksestä on vain yksi versio, joka tarkoittaa sitä, ettei sillä voi täydellisesti palvella kaikkia sukupolvia. Oman koulutukseni aikana olen oppinut myös sen, että joillekin on tärkeämpää se, että mitä viittomaa käytetään jostain asiasta, jos vaihtoehtoja on useampi. Tässäkään asiassa ei tietenkään voi olla kaikkien mieleen.

5.7 Audiovisuaalinen kääntäminen

Av-kääntäminen on suhteellisen nuori tieteenala. Av-kääntämisellä on monta eri muotoa, kuten esimerkiksi tekstitys, dubbaus tai puheelle kääntäminen. Tässä opinnäytetyössä on keskistytty viittomakieliseen käännökseen, joka on yksi kääntämisen muodoista. Kääntämistyö on intuitiivista ja kääntäjän tulee eläytyä siihen teknisistä apuvälineistä huolimatta. Varsinainen kääntämistyö tapahtuu kuitenkin kääntäjän korvien välissä. Audiovisuaalisen kääntämisen erityispiirre on se, että lähtö- ja kohdetekstit ovat audiovisuaalisessa muodossa. Tässä opinnäytetyössä lähtöteksti oli puhuttu suomenkielinen video ja kohdeteksti suomalaiselle viittomakielelle viitottu video. Av-tekstit ovat usein julkaistavia ja tarjolla suurelle yleisölle. Tämä asettaa omat vaatimuksensa oikeakielisyydelle. Kielen tulee olla yleiskieltä ja ymmärrettävää. (Aaltonen, Siponkoski & Abdallah 2015, 77–87.)

6 OPINNÄYTETYÖN PRODUKTI

Toiminnallinen osuus opinnäytetyössäni oli siis videon käännös alkuperäisestä videosta: Neuvolatyö seitsemässä minuutissa. Käännös toteutettiin osissa, jotta sen hallitseminen olisi helpompaa, mutta lopputuotoksesta tuli yhtenäinen video, joka saadaan lisättyä nähtäville Perheentuen-, sekä Helsingin kaupungin internet-sivuille. Sivusto on saatavilla jo englanniksi ja ruotsiksi. Tämän produktin myötä myös viittomakielistä sisältöä saadaan sivuille, saavutettavuuden parantamiseksi.

Työn tilaajana toimi Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala. Suomenkielisen videon litteroinnin jälkeen käänsin tekstin kymmenessä osassa, joista sain palautteen Maaritilta. Palautteen perusteella korjasin käännöstä. Käännös on jaettu pienempiin osiin, jotta sen kommentoiminen olisi helpompaa, kun pätkät ovat lyhyempiä. Palautteen sain sekä kirjallisena, että viitottuna. Se oli todella hyvä ja selkeyttikin palautetta paljon, kun näin saman sekä tekstinä, että viitottuna.

Kuvauksen on toteuttanut Media Palo. Kuvaus toteutettiin maaliskuun loppupuolella Haagassa ja valmis tuotos laitettiin Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan sivuille, sekä Perheentuen-sivuille. Viittojana toimii Maarit Widberg-Palo ja kuvauksesta ja editoinnista vastasi Mikko Palo. Maarit valikoitui viittojaksi, sillä hän suoritti myös opintoja Humanistisessa ammattikorkeakoulussa ja alkuperäinen ajatus oli, että hän saisi jonkin kurssin, tai osan siitä, suoritettua tässä projektissa.

7 POHDINTA

Tärkeä kulmakivi opinnäytetyössäni oli saavutettavuus ja sen lisääminen viittomakielisille. Lopputuotteen materiaalin avulla videon tiedot suomalaisen neuvolan palveluista ja niiden kestosta tavoittavat myös viittomakieliset henkilöt. Lopputuotteen haasteina olivat kielioppi, joka on minulle vielä hieman haastava asia, koska varsinaisia sääntöjä ei ole. Käännöksestä tuli hyvä ja luotettava ja se tarjoaa saman informaati-

tion, kuin alkuperäinen, puhuttu teksti. Käännös on tuotettu samassa rytmissä alkuperäisen puhutun tekstin kanssa ja siinä viitotaan samat asiat, jotka puhutussa tekstissä kerrotaan.

Henkilökohtaisesti koin prosessin aikana, että työni lopputulos on hyödyllinen, ja se motivoi minua. Tuntuu myös, että ammatillisesti tämä käännöstyö kehitti muun muassa kielitaitoani ja taitoani miettiä viittoman muodostumista, sen visuaalisuutta ja sitä kuinka visuaalisia ratkaisuja tulisi omassa viittomisessani käyttää rohkeammin. Liiallinen Suomen kielen tarkkailu ja mukailu tukahduttaa hyvän käännöksen helposti.

Viittomakielistä materiaalia löytyy toistaiseksi vielä kuitenkin suhteellisen vähän verrattuna puhuttujen kielten materiaaleihin. Tosin määrä on vuosien varrella kasvanut hyvin paljon, mutta vielä riittää käännettävää ja tuotettavaa. Internetin yleistyttyä myös materiaali on lisääntynyt paljon, sillä sen kuvaaminen esimerkiksi kännykällä on helppoa ja sen saa muiden nähtäville erittäin nopeasti.

Valmiin käännöksen luotettavuuteen vaikuttaa viittomatyö ja viittomavalinnat, jotka sopivat tekstin tyyliin ja asiasisällön käsittelyyn. Yhdelle asialle on joissain tapauksissa useampi viittoma, joten on tärkeää valita niistä tekstiin sopiva vastine. Tässä työssä itse koen, että myös viittojan korkea koulutus tuo käännökseen luotettavuutta. Käännöksen tekemisessä ei esiintynyt ongelmia.

Työ kannustaa myös virallisten sivujen kielelliseen saavutettavuuteen, sillä toteuttaminen on aikaisempaa helpompaa, kun digiosaaminen on kasvanut. Ehkä jatkossa Helsingin kaupungille ja Perheentuki-sivustolle voisi tuottaa enemmänkin viitottua materiaalia opinnäytetyön muodossa.

LÄHTEET

Aaltonen, Sirkku & Siponkoski, Nestori & Abdallah, Kristiina 2015. Käännetyt maailmat. Johdatus käänösviestintään. Helsinki: Gaudeamus.

Celia. Saavutettavuus. Viitattu 23.3.2019. <https://www.celia.fi/saavutettavuus/>

Helin, Irmeli & Yli-Jokipii, Hilka 2008. Kohteena käänös. Uusia näkökulmia kääntämisen ja tulkkauksen tutkimiseen ja opiskelemiseen. Helsinki: Yliopistopaino.

Helsingin kaupunki. Tietoa hel.fi-sivustosta. Viitattu 22.2.2019. <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/tietoa-helsingista/tietoa-hel-fista/>

<https://stm.fi/neuvolat>

Hytönen, Niina & Rissanen, Terhi 2006. Käden käänteessä Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä. Helsinki: Finn Lectura.

Immonen Leena, Pakkala-Weckström, Mari & Vehmas-Lehto, Inkeri 2011. Kääntämisen tekstilajit ja tekstien kääntäminen. Helsinki: Finn Lectura.

Kokkonen, Sirpa 2018. Saavutettavat palvelut ja verkko-ohjaus. Viitattu 20.2.2019. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/156161/Saavutettavat%20palvelut%20ja%20verkko-ohjaus%20Sirpa%20Kokkonen%20Lumen%203%202018%20Artikkeli.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Korkalainen, Tuomas 2017. Lapsellisen helppoa. Matalan kynnyksen digipalvelut helsinkiläisille pienlapsiperheille. Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Viitattu 20.2.2019. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/135999/Korkalainen_Tuomas.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kotimaisten kielten keskus, Suomen viittomakielet. Viitattu 28.2.2019 https://www.kotus.fi/kielitieto/kielit/suomen_viittomakielet

Perheentuki-sivusto. Helsingin kaupunki. 2019 Viitattu 18.2.2019 <https://www.hel.fi/sote/perheentuki-fi>

Reiss, Katharina & Vermeer, Hans J. 1986. Mitä kääntäminen on. Teoriaa ja käytäntöä. Helsinki: Kyriiri Oy.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2019. Neuvolat. Viitattu 18.2.2019.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto – Finlands översättar- och tolkförbund ry. 2 Lähdeasiakirja ja sen laillisesti pätevä käänös. Viitattu 24.2.2019. https://www.sktl.fi/kaantaminen_ja_tulkkkaus/auktorisoitu-kaantaminen/auktorisoidun-kaantajan-ohjeet/2-lahdeasiakirja-ja-sen-laillise/

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto – Finlands översättar- och tolkförbund ry. 6 Kääntäjän huomautukset. Viitattu 24.2.2019. https://www.sktl.fi/kaantaminen_ja_tulkkkaus/auktorisoitu-kaantaminen/auktorisoidun-kaantajan-ohjeet/2-lahdeasiakirja-ja-sen-laillise/

Tanskanen, Ilona & Suominen-Romberg, Tuija 2009. Esteettömästi saavutettavissa. Tampere: Turun ammattikorkeakoulu.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Äitiys- ja lastenneuvolaa koskeva lainsäädäntö. Viitattu 18.4.2019. https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/lait_oppaat/neuvola/neurolatyon_lainsaadanto

Tieteen termipankki. Etiikka. 2019. Viitattu 22.2.2019. <http://tieteentermi-pankki.fi/wiki/Filosofia:etiikka>

Tieteen termipankki. Skoposteoria. 2019. Viitattu 23.3.2019. <https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/K%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6stiede:skoposteoria>

Tommola, Jorma 2004. Kieli, teksti ja kääntäminen. Turku: Finn Lectura.

Tommola, Jorma 2006. Kieli ja kulttuuri kääntäjän työvälineinä. Turku: Finn Lectura.

Tuikkala, Jenni 2015. Kääntäjän etiikasta. Työssä kohdatut ristiriidat ja henkilökohtaisen etiikan vaikutus kääntäjän valintoihin. Viitattu 22.2.2019. <https://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/96775/GRADU-1425473415.pdf?sequence=1>

Valtiovarainministeriö 2019. Saavutettavuus. Viitattu 20.2.2019. <https://vm.fi/saavutettavuusdirektiivi>

Viljamaa, Marja-Leena 2003. Neuvola tänään ja huomenna. Vanhemmuuden tukeminen, perhekeskeisyys ja vertaistuki. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 18.2.2019. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/13356/9513914275.pdf?sequence=1>

LIITTEET:

LIITE 1

Neurolatyo seitsemässä minuutissa - litterointi

Nainen on tehnyt positiivisen raskaustestin.

Tulevat vanhemmat tutkivat internetistä missä on heidän tuleva neuvolansa ja löytävät keskitetyn puhelinpalvelun numeron.

Äiti soittaa sinne.

Terveydenhoitaja onnittelee tulevaa perhettä ja kysyy vointia.

Samalla hän ohjaa äidin täyttämään sähköisesti esitiedot neuvolaan.

Ensikäynnillä käydään tulevien vanhempien täyttämät esitiedot vielä yhdessä läpi.

Keskustellaan äidin voinnista, raskaustuntemuksista, pahoinvoinnista, väsymyksestä, aristuksesta rinnoissa, sekä molempien elintavoista, päihteiden käytöstä ravitsemuksesta ja liikunnasta.

Pohditaan molempien vanhempien perussairauksia.

Erityisesti niitä, jotka vaikuttavat raskauteen ja syntyvään lapseen.

Ensikäynnillä sovitaan myös seuraavista käynneistä, kerrotaan perhevalmennuksesta, fysioterapian ryhmästä, ultraäänitutkimuksesta ja laboratoriotutkimuksista.

Toivotetaan onnea muutamatkalle, joka on nyt alkanut.

Perheeseen syntyy uusi ihminen, moni asia muuttuu elämässä.

Laajassa terveystarkastuksessa selvitetään äidin ja sikiön vointia, sekä koko perheen terveyttä ja hyvinvointia.

Äiti mittaa itse verenpaineen ja painon itsehoitopisteessä.

Hän tekee myös itse virtsan liuskakokeen, jolla arvioidaan valkuaisen ja sokerin määrä virtsasta.

Laaja terveystarkastus on kaksiosainen.

Ensin terveydenhoitaja selvittää 13-16 raskausviikoilla vanhempien arjen voimavaroja, kuuntelee sydänääniä ja tarkistaa äidin tekemien testien tulokset, sekä varmistaa las-
ketun ajan ultraäänitutkimuksen tiedoista.

Ultraäänikuvaa ihastellaan usein yhdessä vanhempien kanssa.

16-18 raskausviikoilla on lääkärin tarkastus.

Lääkärikin keskustelee perheen kanssa ja kuuntelee sydänääniä ja palpoo, eli tunnus-
telee vatsan peitteiden läpi kohtua.

Ensimmäistä lastaan odottaville vanhemmille järjestetään perhevalmennusta ryh-
mässä.

Perhevalmennuksessa keskustellaan tulevasta vanhemmuudesta ja vauvan hoidosta,
imetyksestä, itkusta, unesta ja monesta muusta tärkeästä asiasta.

Ensimmäisellä kerralla perhevalmennustapaamisessa on mukana uusi vauvaperhe,
joka kertoo omia kokemuksiaan perheenä olemisesta ja vauvan hoidosta.

Perhevalmennuksessa keskustellaan myös synnytyksestä, sen eri vaiheista, sairaalaan
lähtemisestä, kivun lievityksestä, erilaisista synnytyksistä ja vauvan ensihetkistä.

Perheet ohjataan Helsingin kaupungin internet sivuille, joilla on perhevalmennuksen
asioita erityisesti parisuhteen vahvistamiseksi.

Internetissä on perheille myös virtuaalinen mahdollisuus tutustua synnytyssairaalaan,
erilaisiin synnytyksiin ja vauvan hoitamisen, imetyksen ja kotona olemisen hetkiin.

Loppuraskaudessa seurataan äidin ja sikiön vointia hiukan tiheämmin, kuin alussa.

Liikkeiden seuraaminen on usein helppoa myös isälle, joka tuntee liikkeet äidin vatsanpeitteiden päältä.

Terveydenhoitaja voi opettaa isälle myös sydänäänten kuuntelun.

Ensimmäisen lapsen saaneisiin perheisiin tehdään kotikäynti, kun vauva on syntynyt.

Muut perheet tulevat neuvolan vastaanotolle. Kotona keskustellaan vanhempien kanssa synnytyskokemuksesta, vauvan kohtaamisesta ja vauvaperheen arjesta.

Vauva riisutaan ja punnitaan ja hänen refleksinsä tarkistetaan.

Kotikäynnillä on hieno tilaisuus seurata vauvan imemistä rinnalla ja antaa tarpeen mukaan ohjausta muuhunkin vauvan hoitoon.

Varhaisvaiheessa vauvan kanssa käydään lastenneuvolassa usein.

Ensimmäisen vuoden aikana neuvolatarkastuksia on 10.

Sen jälkeen terveystarkastuksia on 6 ennen kouluikää.

4 kuukauden, puolentoista vuoden ja 4-vuoden iässä tehdään laajat terveystarkastukset, joissa lapsen kasvun ja kehityksen lisäksi, selvitetään koko perheen terveys ja hyvinvointi.

Suun terveyttä arvioidaan neuvolassa kuuden kuukauden ja 2 vuoden iässä.

Sen jälkeen lapsi ohjataan 3 ja 5-vuotiaana hammas huoltoon.

5 kuukauden terveystarkastuksessa seurataan vanhempien ja vauvan välistä vuorovaikutusta, tuetaan imetystä, tutkitaan vauvan refleksit ja vauvan kasvu, eli paino, pään ympäryys ja pituus.

Vauvalle annetaan myös kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset.

4-vuotiaan lapsen kasvua ja kehitystä seurataan ja arvioidaan tarkasti, koska halutaan löytää mahdollisimman varhain ne lapset, jotka tarvitsevat tukea kasvussaan ja kehityksessään ennen kouluikää.

Terveystarkastukseen liittyy myös vanhempien ja päivähoidon näkemys lapsesta.

Terveystarkastuksessa selvitetään lapsen kasvu, näkö lähinäkö- ja kaukonäkötesteillä sekä karsastus.

Laajalla neurologisella testillä selvitetään, tarvitseeko lapsi esimerkiksi psykologin palveluja, puheterapiaa, toimintaterapiaa tai fysioterapiaa.

Koko perheen hyvinvointia arvioidaan vanhempien kanssa keskustellen.

4-vuotias käy terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanotoilla.

Lapsi käy viimeisen kerran neuvolassa 6-vuotiaana.

Terveystarkastuksessa selvitetään lapsen kasvu ja annetaan rokotus.

Kouluterveydenhuoltoa varten tehdään potilastietojärjestelmään kooste lapsen kasvusta, kehityksestä ja mahdollisista sairauksista.

Neurolakorttiin tehdään viimeinen merkintä ja toivotetaan hyvää koulun alkua.

LIITE 2

Neuvolatyo seitsemässä minutissa viittomakielellä –videon linkki

<https://www.youtube.com/watch?v=AA74f2oGCdo>

LIITE3

Helsingin kaupunki. Sote-palvelujen toimipisteet. Videot.

<https://www.hel.fi/sote/toimipisteet-fi/aakkosittain/neuvola/ajankohtaista/videot>